

POSTANOWIENIE

ODPIS

Dnia 2 lutego 2012 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie II Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Wolski

Protokolant:

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa

H M , W M

przeciwko

Spółdzielni

w W

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

postanawia:

przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytanie prawne:

Czy art. 49¹ zdanie drugie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1116 ze zm.), jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?

UZASADNIENIE

I. Stan faktyczny.

1. W pozwie z dnia listopada 2010 r. H M i W M wnieśli o „ustanowienie odrębnej własności lokalu nr w budynku przy ul. w W wraz z miejscem postojowym nr i udziałem w nieruchomości wspólnej”. Powodowie wnieśli także o zasądzenie od pozwanej Spółdzielni w W kosztów postępowania.

1.1. Uzasadniając żądanie wskazano, iż powodowie są członkami Spółdzielni w W i przysługuje im spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nr przy ul. w W oraz miejsce postojowe. Realizując postanowienia ustawy o spółdzielniach mieszkowych powodowie złożyli pisemny wniosek o zawarcie z nimi umowy przeniesienia własności. Spółdzielnia nie podejmuje uchwał zmierzających do przystąpienia do podpisania niezbędnych aktów notarialnych.

2. W odpowiedzi na pozew Spółdzielnia w W wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania.

2.1. Uzasadniając powyższe stanowisko Spółdzielnia wskazała, że z okoliczności niezależnych od pozwanej, wydłużających procedurę ustanawiania własności lokalu, pozew należy uznać za przedwczesny i jako taki bezzasadny.

3. W piśmie procesowym z dnia grudnia 2011 r. powodowie cofnęli pozew, gdyż pozwana Spółdzielnia zawiadomiła powodów, iż przystępuje do umowy o ustanowienie odrębnej własności lokalu. Powodowie nadto wnieśli o zasądzenie od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z postanowieniami art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

4. Na rozprawie w dniu lutego 2012 r. pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu i wniosła o oddalenie żądania powodów o zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu. Usunięcie przeszkód prawnych nastąpiło w dniu stycznia 201 r.,

a stycznia 2012 r. została z powodami podpisana umowy w formie aktu notarialnego.

II. Zagadnienie konstytucyjne.

1. Roszczenie ujęte w pozwie opiera się na podstawie prawnej zawartej w art. 49¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych. Przepis ten stanowi:

Osoba, która na podstawie ustawy może żądać ustanowienia prawa odrębnej własności lokalu, w razie bezczynności spółdzielni może wystąpić do sądu z powództwem na podstawie art. 64 Kodeksu cywilnego w związku z art. 1047 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Pozew wolny jest od opłaty sądowej, zaś koszty postępowania sądowego pokrywa spółdzielnia.

2. Wątpliwości co do zgodności z Konstytucją dotyczą zdania drugiego cytowanego art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. W ocenie Sądu zwolnienie strony inicjującej postępowanie sądowe z obowiązku wniesienia opłaty od pozwu z jednoczesnym obciążeniem strony pozwanej obowiązkiem uiszczenia tej opłaty i pozostałych kosztów towarzyszących postępowaniu sądowemu w każdej sprawie, niezależnie od jej wyniku, nie spełnia wymagań wynikających z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 45 Konstytucji.

2.1. Uzasadniając przedstawiony zarzut Sąd w pierwszej kolejności zauważa, że w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego prezentowane jest stanowisko, iż strona postępowania sądowego, realizując swoje prawo do sądu, powinna liczyć z koniecznością poniesienia kosztów związanych z udziałem w tym postępowaniu w sytuacji przegrania sprawy, a więc nieuwzględnienia w orzeczeniu stanowiska tej strony. Wobec tego obciążenie strony, która wygrała sprawę obowiązkiem poniesienia kosztów postępowania, w tym kosztów sądowych, od których uiszczenia zwolniona została strona przeciwna, czy też kosztów związanych z wynagrodzeniem pełnomocnika tej strony, sprzeciwia się elementarnemu poczuciu sprawiedliwości proceduralnej, której wymaga art. 45 ust. 1 Konstytucji. Takie rozwiązanie, a więc przyjęcie niewłaściwych zasad rozłożenia kosztów postępowania

między uczestników postępowania sądowego może być nadto uznane za naruszające gwarancję prawa do sądu. Przyjęte zasady rozkładu kosztów postępowania mogą być zatem kwestionowane w aspekcie ograniczenia dostępności do sądu (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 maja 2005 r., SK 44/04).

Obciążenie kosztami procesu strony, która nie zainicjowała postępowania sądowego, a w dodatku wygrała sprawę, także w wypadku oczywistej niezasadności roszczenia, a nadto jednoczesne wykluczenie możliwości obciążenia tym kosztami strony przegrywającej sprawę, nie tylko nie da się pogodzić z zasadą równości wobec prawa wynikającą z art. 32 ust. 1 Konstytucji, ale również ze sformułowaną w art. 2 Konstytucji zasadą demokratycznego państwa prawnego. Realizacja zasady równości wobec prawa wymaga bowiem, aby podmioty znajdujące się w takiej samej lub podobnej sytuacji prawnie relewantnej, były traktowane w jednakowy sposób. Cechą relewantną, uzasadniającą takie czy też inne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania sądowego, jest wynik sprawy. Wobec tego zasadą powinno być obciążenie kosztami postępowania sądowego tej ze stron, która w jego toku nie zdołała utrzymać swojego stanowiska (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lipca 2006 r., SK 21/04). W wyroku z dnia 18 października 2011 r. (SK 39/09) Trybunał Konstytucyjny wskazał między innymi, że „regulacje prawne nie mogą powodować sytuacji, w której strona uzyskująca rozstrzygnięcie zgodne ze stanowiskiem zajmowanym przez siebie w postępowaniu sądowym, nie mogłaby domagać się uwzględnienia poniesionych przez nią wydatków. Trybunał uznaje za odpowiadającą postulatowi równości i sprawiedliwości zasadę, zgodnie z którą do zwrotu kosztów jest zobowiązany ten, czyje stanowisko nie utrzymało się w toku postępowania, zaś osoba, której racje uznano w wyroku – może liczyć na zwrot swoich uzasadnionych wydatków”.

3. Zasady wynikające z przywołanych przepisów Konstytucji zostały uwzględnione w regulacji ujętej w ustawie Kodeks postępowania cywilnego. W art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych przewidziano jednak normę szczególną, wyłączającą możliwość zastosowania w niniejszym postępowaniu art. 98 i n. k.p.c., a także art. 203 § 2 k.p.c. Oznacza to, że w ramach rozstrzygnięcia

o kosztach procesu, które jest konieczną częścią każdego orzeczenia kończącego postępowania w sprawie (art. 108 § 1 k.p.c.), nie jest w aktualnym stanie prawnym obciążenie obowiązkiem zwrotu kosztów procesu strony inicjującej postępowanie sądowe nawet w wypadku oddalenia powództwa. Konieczne stanie się obciążenie pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony powodowej, także w wypadku, gdy Sąd oceni, iż w chwili wniesienia pozwu, powództwo było niezasadne, a ostateczne uwzględnienie powództwa wynika z okoliczności zaistniałych dopiero w toku postępowania, których opóźnienie nie następstwem działania lub bezczynności strony pozwanej.

3.1. Orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z Konstytucją oznaczać będzie, że możliwie będzie, w pierwszej kolejności, odstąpienie od obciążenia strony pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz powodów. Sąd pytający będzie obowiązany do wydania odmiennego rozstrzygnięcia co do kosztów procesu, gdy konieczne stanie się oparcie orzeczenia na art. 49¹ zdanie drugie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Stąd znaczenie udzielonej odpowiedzi dla sposobu rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu sądowych w zakresie kosztów procesu.

4. Sąd występuje o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym z udziałem Sejmu i Prokuratora Generalnego.

5. W tym stanie sprawy Sąd, na postawie art. 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność stwierdzam
STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY
Sekretarz Sądu

Małgorzata Szepiet